



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Türkiye'nin dağları, vadileri, ormanları, meraları, sulak alanları ve bu alanlarda yaşayan canlılar yalnızca insan kullanımına sunulmuş ekonomik değerler değildir. Bunlar, insan ve insan dışı canlıların birlikte yaşamını mümkün kılan ekolojik varlıklar ve ortak yaşam alanlarıdır. Bu varlıkların korunması; yaşam hakkının, ekolojik adaletin ve gelecek kuşakların haklarının temel unsurlarındandır.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından yaban keçilerinin avlanması amacıyla kota belirlenmekte ve bu kotalar "av turizmi" kapsamında ihale yoluyla satışa sunulmaktadır. 2026 yılında Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt illerinde toplam 13 yaban keçisinin avlanmasına yönelik ihaleler gündeme gelmiş; söz konusu kotalara toplam yaklaşık 6 milyon 450 bin TL muhammen bedel biçilmiştir.

Bir canlının yaşamının, öldürülmesi karşılığında ödenecek para üzerinden belirlenmesi, ekolojik varlıkların metalaştırılması anlamına gelmektedir. Oysa demokratik ekoloji anlayışında doğa, insanın üzerinde sınırsız tasarrufta bulunabileceği bir mülk değil; insanın da parçası olduğu ortak yaşam alanıdır.

Hakkâri, Van, Bitlis ve Siirt'in dağ ekosistemlerinde yaşayan yaban keçileri yalnızca tekil bir hayvan türü değildir. Bu canlılar; besin zinciri, bitki örtüsü, doğal yayılım süreçleri, diğer türlerle ilişkileri ve biyolojik çeşitlilik bakımından ekosistem bütünlüğünün parçalarıdır. Bu nedenle bir türün korunması yalnızca toplam popülasyon sayısına bakılarak değerlendirilemez. Yaş ve cinsiyet dağılımı, üreme kapasitesi, genetik çeşitlilik, habitat bütünlüğü, mevsimsel hareketlilik, iklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin oluşturduğu kümülatif etkiler birlikte değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda, belirli sayıda yaban keçisinin öldürülmesinin popülasyonu tehdit etmeyeceği yönündeki herhangi bir yaklaşımın bağımsız, bilimsel ve kapsamlı ekolojik araştırmalara dayanması zorunludur. Yaban hayatını korumanın temel ölçütü, hayvanların öldürülmesini "sürdürülebilir" hale getirmek değil; yaşam alanlarını korumak, habitat parçalanmasını önlemek, ekolojik koridorları güvence altına almak ve kaçak avcılıkla mücadele etmektir.

Aynı canlıların bir yandan kaçak avcılığa karşı korunması gerektiği belirtilirken, diğer yandan belirli bir bedel karşılığında öldürülmesine izin verilmesi yanlış bir politika ve etik açıdan çelişkilidir. Kaçak avcılıkta suç olarak değerlendirilen eylemin, kamu otoritesinin belirlediği kota ve bedel üzerinden gerçekleştirildiğinde "av turizmi" olarak tanımlanması, doğayla kurulan ilişkinin hangi temelde şekillendirildiği sorusunu gündeme getirmektedir.

Demokratik ekoloji perspektifinden mesele yalnızca kaç yaban keçisinin avlanacağı değildir. Asıl mesele, doğanın kimin mülkü olduğu, canlıların yaşam hakkının hangi ölçütlerle belirlendiği ve insanların doğayla nasıl bir ilişki kuracağıdır. Doğal varlıkların ekonomik değerinden önce ekolojik ve toplumsal değerlerinin kabul edilmesi gerekir.

Bu nedenle Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'teki yaban keçisi avı ihaleleri iptal edilmeli; Türkiye'nin diğer bölgelerindeki benzer uygulamalar kapsamlı biçimde incelenmeli; bilimsel ve bağımsız değerlendirme yapıncaya kadar yeni ihaleler durdurulmalı ve yaban hayatı politikaları av yönetimi merkezli anlayıştan çıkarılarak yaşam hakkı, ekolojik adalet, müşterekler ve ekosistem bütünlüğü merkezli biçimde yeniden oluşturulmalıdır.

Doğa insanın mülkü, canlılar ise ekonomik birer meta değildir. Dağlar, vadiler, meralar, ormanlar, sular ve bu alanlarda yaşayan tüm canlılar ortak yaşamın ekolojik varlıklarıdır. Yaban keçilerinin yaşam hakkını ihale konusu yapan ve doğayı metalaştıran avcılık uygulamaları sonlandırılmalı; yaban hayatının korunmasını, canlıların yaşam hakkını ve ekosistemlerin bütünlüğünü esas alan yeni bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu doğrultuda yaban keçilerinin av turizmi kapsamında avlanmasına izin veren mevcut uygulamaların kaldırılması, söz konusu ihalelerin iptal edilmesi ve benzer uygulamaların yeniden hayata geçirilmesini engelleyecek gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Ekolojik varlıkların korunması bir tercih değil, gelecek kuşaklara ve tüm canlılara karşı kamusal bir sorumluluktur.

Bu bağlamda;

1. Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt illerinde 2026 yılı içerisinde yaban keçilerinin avlanmasına yönelik olarak kaç ihale düzenlenmiş veya düzenlenmesi planlanmıştır? Bu ihalelerin her biri bakımından avlak, kota, muhammen bedel, ihale tarihi, ihale sonucu ve ihaleyi kazanan kişi veya kuruluşların bilgileri kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
2. Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt illerinde avlanmasına izin verilen toplam 13 yaban keçisinin belirlenmesinde hangi bilimsel popülasyon araştırmaları esas alınmıştır? Bu araştırmalar hangi üniversiteler, akademik kurumlar veya bağımsız bilim insanları tarafından gerçekleştirilmiştir?
3. Hakkâri'nin Şemdinli ilçesindeki Konur Devlet Avlağı ile Yüksekova ilçesindeki Gürkavak Genel Avlağı için belirlenen 3 yaban keçisi kotasının, bu alanlardaki yaban keçisi popülasyonunun toplam nüfusuna oranı nedir? Son 10 yılda bu bölgelerdeki yaban keçisi popülasyonunun yıllara göre değişimi nasıldır?
4. Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'teki avlaklarda yaban keçilerinin yaş, cinsiyet, üreme durumu, genetik çeşitlilik, yavru oranı ve popülasyon yoğunluğu bakımından güncel bir ekolojik değerlendirme yapılmış mıdır? Yapılmışsa bu çalışmaların sonuçları neden kamuoyuna ve ilgili yerel yönetimlere açık biçimde sunulmamaktadır?
5. Yaban keçilerinin avlanmasına izin verilmeden önce ilgili bölgelerde habitat kaybı, iklim değişikliği, su varlıklarının azalması, orman ve mera alanlarındaki değişim, yol ve madencilik faaliyetleri, enerji projeleri, turizm faaliyetleri ve kaçak avcılığın popülasyon üzerindeki kümülatif etkilerini değerlendiren bir ekolojik etki analizi yapılmakta mıdır?

6. Kaçak avcılıkla mücadele amacıyla koruma altına alındığı belirtilen yaban keçilerinin, aynı zamanda belirli bedeller karşılığında avlanmasına izin verilmesinin ekolojik ve etik gerekçesi nedir? Bakanlığınız, kaçak avcılıkla mücadele ile ücret karşılığında avlanmaya izin verilmesi arasındaki bu politika çelişkisini nasıl açıklamaktadır?
7. Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'te 2026 yılında yaban keçilerinin avlanması amacıyla açılan ihalelerden kamu bütçesine aktarılması öngörülen gelir ne kadardır? Yaban hayatının korunması gerektiği belirtilirken aynı canlıların ihale yoluyla avlanmasına izin verilmesi ve bundan kamu geliri elde edilmesi arasındaki çelişki Bakanlığınızca nasıl açıklanmaktadır? Bu uygulamanın, yaban hayvanlarının korunması yerine avlanmayı meşrulaştırdığı ve doğayı ekonomik bir faaliyet alanına dönüştürdüğü yönündeki eleştiriler dikkate alınmakta mıdır?
8. Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'te yaban keçilerinin avlanmasına yönelik ihaleler başta olmak üzere, Türkiye genelinde yaban keçileri ve diğer yaban hayvanlarının "av turizmi" kapsamında öldürülmesine izin veren mevcut hukuki ve idari düzenlemelerin yeniden değerlendirilmesi; av turizminin tamamen yasaklanması ve canlıların ticari veya turistik amaçlarla öldürülmesini mümkün kılan hükümlerin 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve ilgili mevzuattan çıkarılması yönünde Bakanlığınızca bir çalışma yürütülmekte midir? Bu doğrultuda gerekli yasal değişikliklerin hazırlanması ve Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'teki mevcut ihalelerin iptal edilmesi yönünde bir girişimde bulunulacak mıdır?
9. Bakanlığınız, yaban keçilerinin ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan diğer yaban hayvanlarının av turizmi kapsamında öldürülmesine ilişkin uygulamayı yeniden değerlendirmeyi ve özellikle ekolojik hassasiyeti yüksek dağlık bölgelerde yaban hayvanı avcılığına yönelik ihaleleri iptal etmeyi planlamakta mıdır?
10. Yaban keçilerinin avlanmasına ilişkin ihalelerin iptal edilmesi, yaban keçilerinin yaşam alanlarının genişletilmesi, kritik habitatların koruma statüsünün güçlendirilmesi, ekolojik koridorların oluşturulması ve Türkiye genelinde yaban hayatının korunmasına dayalı, avcılığı değil ekosistem bütünlüğünü esas alan yeni bir ulusal politika oluşturulması yönünde Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?